

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی
ستاد همکاری حوزه سیب و وزارت امور اقتصادی و دارایی

رزقی نو

رزقی نو

این نوشتار برگرفته از ارائه سخنرانی حجت الاسلام و المسلمین علیرضا پناهیان
در رویداد هجرت ۲؛ روایت فتح می باشد.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عنوان: رزقی نو

سخنران: حجت الاسلام و المسلمین علیرضا پناهیان

ناظر علمی: دکتر حمیدرضا مقصودی، دکتر علی سعیدی، دکتر صادق سلمانی

گروه پژوهشی: ستاد همکاری حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی

ویراستار: جلال جوانمرد

واژه‌های کلیدی: معیشت، فعالیت اقتصادی، وظیفه عالمان، دین و اقتصاد

شناسه گزارش: ۴۰۲۱۲۱۹۱۴۳۲

تاریخ نشر: اسفندماه ۱۴۰۲

حقوق معنوی این اثر متعلق به ستاد همکاری حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی است و استفاده از آن با ذکر مأخذ بلامانع است.

جهت دریافت گزارش‌های سیاستی به سایت www.sahwa.ir مراجعه کنید.

مطالب این نوشتار الزاماً نظرات رسمی وزارت امور اقتصادی و دارایی و ستاد همکاری حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی نمی باشد.

فهرست مطالب

- ۱..... معیشت، فعالیت اقتصادی و اسلام
- ۱..... تفاوت وظیفه عالمان و توقع مردم در مسجد
- ۲..... جداناپذیر بودن دین و اقتصاد

رزقی نو

باسمه تعالی

معیشت، فعالیت اقتصادی و اسلام

می‌دانیم که روزانه دست‌کم یک‌سوم زندگی مردم در امر معیشت سپری می‌شود. مردم برای کسب درآمد کار می‌کنند و حتی بیش از یک‌سوم فعالیت‌های روزانه‌شان برای خرید با درآمدهایی می‌گذرد که به دست آورده‌اند تا بتوانند درآمدهایشان را به محصولاتی تبدیل کنند که در زندگی استفاده می‌کنند؛ مثل غذا پختن و خوردن و اموری از این دست.

ما هزار و چهارصد سال است که اسلام را غریب دیده‌ایم. نتیجه اسلام غریب این شده که عالمان در مساجد فقط به نماز و روزه مردم پرداخته‌اند و به معیشت و فعالیت اقتصادی آنان کاری نداشته‌اند. بنده در طی این سال‌ها، در تجربه ناقص تبلیغی خود، وقتی برخی از روایت‌های مربوط به فعالیت‌های اقتصادی از هر نوعی را برای مردم می‌خوانم، بسیار تعجب می‌کنند از اینکه معصومان علیهم‌السلام چنین سخنانی فرموده‌اند.

در زندگی جدید مسائل در حال پیچیده‌تر شدن است؛ اما این پیچیدگی ماهیتشان را تغییر نمی‌دهد؛ دوباره مردم درگیر فعالیت‌های اقتصادی و معیشتی هستند، در حالی که سخنان و احکام الهی را در این باره کمتر شنیده و به سمت آن رفته‌اند. در دین اسلام آموزه‌های اساسی و پُربرگ و باری درباره زندگی مادی و معیشتی وجود دارد. دین پیش از آنکه برنامه‌ای برای بهبود وضع انسان‌ها در آخرت باشد، برنامه‌ای برای بهبود همین دنیا، به‌ویژه در بخش معیشت و کسب و کار و درآمد است.

تفاوت وظیفه عالمان و توقع مردم در مسجد

اگر ما وظیفه‌مان را درست انجام دهیم، اهالی مسجد در زندگی مادی و معیشتی خود از دیگر اقشار جامعه موفق‌تر خواهند بود؛ زیرا در مساجد تعلیم‌ها و آگاهی‌های لازم در این زمینه را از عالمان دریافت کرده‌اند.

رزقی نو

ولی متأسفانه امروزه انتظار مردم این است که وقتی وارد مسجد می‌شوند، صرفاً با اخلاقیات و احکام عبادی روبه‌رو شوند، حتی اخلاقیات غیرمولد در عرصه اقتصادی. طبیعتاً چنین وضعی در طول تاریخ برقرار بوده و کار دنیا به اهل دنیا سپرده شده است. این سیاستی است که بنی‌امیه به آن اصرار می‌ورزیدند و اصلاً برای همین حکومت کردند. صرفاً امر آخرت را به یاران امیرالمؤمنین سپردند و در حکمرانی دنیایی‌شان هزاران نفر، از جمله اولیای خدا، را به شهادت رساندند.

اگر هیئتی‌ها، بسیج مساجد و عموم گروه‌های مؤمنان امور معیشتی و آموزه‌های دینی را به درستی دریافت کنند، همین‌ها کافی هستند تا فرهنگ، معیشت و کسب‌وکار را در جامعه تغییر دهند؛ نیازی نیست که حتماً در ابتدا همه مردم به خط شوند. کافی است خودمان با مخاطبان درجه‌یکی که داریم و مؤمنانی که در جامعه از ما جلوترند، همه با هم تشریک مساعی کنیم و فرهنگ و فکر معیشتمان را از نظام سرمایه‌داری و ابزار بروکراسی‌تحمیل‌شده بر زندگی‌مان، که خلاقیت‌ها و احساس مسئولیت‌های اجتماعی را از بین می‌برد، عاری کنیم.

اگر از فرهنگ و فکر غربی درباره امور معیشتی فاصله بگیریم، بسیاری از امور اصلاح می‌شود. در درجه نخست، زندگی خودمان بهبود می‌یابد و در درجه دوم، جامعه را پیش می‌بریم و این فرهنگ برای دیگران الگو می‌شود. آنگاه کسانی که غیرمذهبی نیستند، جوانان‌شان را به مسجد می‌فرستند تا فرهنگ لازم برای معیشت و فعالیت‌های صحیح اقتصادی را بیاموزند و برکت به زندگی‌شان بیاید.

کتاب «رزقی نو» تلاش بسیار خوبی است که مبلغان گرامی، معلمان دینی در جامعه و ائمه محترم جماعات بتوانند فکر و فرهنگ دینی را در امور معیشت و در امور مربوط به رزق و روزی و حتی امور مادی، اصلاح کنند و ارتقا ببخشند.

باید از دوستان بزرگوار در سازمان تبلیغات قدردانی کنیم که به تولید محتوای مورد نیاز امروز می‌پردازند

رزقی نو

و طی مدت‌ها تحقیق و تفکر، نظام مسائل را بیرون آورده‌اند و با خلاصه‌بندی‌های آن‌ها به نتایج گران‌بهای رسیده‌اند. یک مورد همین است که به امر معیشت توجه کنند. ممکن است گروهی فکر کنند پرداختن به معیشت و امور مادی از شأن دین‌داران خارج است و نباید در محیط‌های دینی این‌ها را گفت. این سخن بی‌گمان حرف صحیحی نیست و تمام گزاره‌های اسلام در این زمینه در شأن جامعه و محیط‌های دینی است.

جدانپذیر بودن دین و اقتصاد

مردم نزد امام صادق می‌آمدند و مسائل دینی را می‌آموختند؛ بخشی از توصیه‌های ایشان در کتاب «رزقی نو» آمده است. در آیات کریمه قرآن نیز به مباحث خوبی پرداخته شده است. در این کتاب فقط به مباحث اقتصاد فردی توجه نشده؛ بلکه به اقتصاد جامعه اسلامی، به‌ویژه به راهبرد زندگی متعوانانه و جمعی در فعالیت اقتصادی، نیز پرداخته شده که راه حل نهایی ماست.

یادمان باشد که هرچه در جامعه‌مان دین و معنویت داریم، اصلاً فرهنگ زندگی جمعی برای کار اقتصادی نداریم و آن را امری دینی نمی‌پنداریم. باید در این زمینه فرهنگ‌سازی کنیم. بدانیم توصیه دین به صدقه دادن، که هفتاد بلا را دور می‌کند، بسیار کمتر از توصیه به وام دادن است. باید بدانیم نقطه مقابل حرمتی که برای ربا بیان شده، زندگی متعوانانه و قرار دادن پول در ارتباطات اجتماعی مولد است. باید به این‌ها پرداخته شود؛ واقعاً این فرهنگ در میان متدینان نیز موجود نیست. اهالی مسجد دور هم جمع می‌شوند، به جهت ایمان‌مداری‌شان به یکدیگر اعتماد و کنار هم احساس امنیت می‌کنند؛ ولی این اعتماد و احساس مسئولیت هیچ‌گاه اثر خود را در بازار نشان نمی‌دهد.

کسانی که گمان می‌کنند از نظر دینی به فعالیت‌های آموزشی و تربیتی برای بهبود وضع اقتصادی نیازی نیست، تحت تأثیر تحریف ادیان الهی قرار گرفته‌اند. در طول تاریخ، دین‌ها را تحریف می‌کردند تا همین‌جا بیندازند که دین ربطی به اقتصاد ندارد! صهیونیست‌ها در این زمینه ید طولایی دارند؛ دینشان با

رزقی نو

اقتصادشان یکی است و دزدی، رباخواری و غارت اموال مردم جهان را وظیفه دینی و شرعی خود می دانند؛ با این حال به دیگر ادیان الهی تلقین می کنند که دین هیچ ربطی به اقتصاد ندارد. پس هرکس بگوید دین به امور اقتصادی و معیشتی ربطی ندارد، تحت تأثیر تحریف دین قرار گرفته است که اتفاقاً صهیونیست ها در این امر خیلی استاد هستند.

امیدوارم به دیدگاه های خوب و کارآمد ارائه شده در این کتاب، بیشتر توجه شود و این نوشتار آغازی برای فرهنگ سازی، به ویژه برای اقتصاد تعاونی، قرار بگیرد. به این امید که مؤمنان فقط هنگام رفتاری به دست گیری از یکدیگر اقدام نکنند، بلکه با هم کار و تولید ثروت کنند تا دیگر هیچ کس گرفتار نشود. و این البته مقدمه ساز ظهور حضرت ولی عصر ارواحنا له الفداء خواهد بود؛ به دلایلی که در این کتاب به آن پرداخته شده است.

و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته.

«خلق پول خصوصی» در مقابل «خلق پول عمومی» قرار دارد و ایده جدیدی است برای اینکه نظم بدیلی را در برابر نظم پولی کنونی مطرح کنیم. اگر همه اصطلاحات و ایسم‌های تخصصی اقتصادی و فلسفی را کنار بگذاریم، از منظر دسته‌بندی نظام‌های اقتصادی، یک سری از نظام‌ها به سمت توزیع همگانی مواهب اقتصادی حرکت می‌کنند؛ از سوی دیگر، نظام‌هایی به سمت تصاحب مواهب اقتصادی به نفع عده‌ای محدود شکل یافته‌اند؛ مثل بانک‌ها. در حالی که تنها راه برای همگانی کردن اعتبار و پول، ملی‌سازی نظام پولی است.